

פרק העור והרוטב

הקדמה לפרק העור והרוטב

א. שני סוגי טומאה נוהגים בבהמה ובחיה, **טומאת נבלה**, ו**טומאת אוכלים**. פרטי ההלכות של שני סוגי הטומאה הללו מתבארים בפרק זה.

ב. **טומאת נבלה** היא טומאה **עצמית** של בהמה או חיה, שמתה בלי שחיטה כהלכה.

דרגת **טומאת הנבילה** היא **"אב הטומאה"**, והנבילה מטמאת את כל הנוגעים בה [אדם, כלי או אוכל], ועושה אותם ראשון לטומאה.

לעומתה, טומאת אוכלים של בהמה או חיה שנשחטה, אינה טומאה עצמית. אלא, כל שנשחטה הבהמה או החיה כהלכה, ומותר לאוכלה, היא נעשית מעתה ראויה **לקבל** טומאה מדבר טמא. ומשנגע בה הדבר הטמא, היא נטמאת בטומאת אוכלים, ואף מטמאה אוכלים אחרים בטומאת אוכלים.

טומאת אוכלים היא לעולם **ראשון לטומאה**, כי אין האוכלים נעשים אב הטומאה, אפילו נגעו במת, שהוא אבי אבות הטומאה.

כאמור, החילוק המהותי בין טומאת נבלה לטומאת אוכלים הוא בכך שטומאת נבילה היא טומאה עצמית, ואילו טומאת אוכלים היא טומאה שמקבל האוכל מדבר טמא. ולכן, הטומאה העצמית של הנבילה אינה זקוקה ל"הכשר משקים", כדי שתחול.

וכך נאמר בתורה בספר ויקרא [יא לט]: "וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה, הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב".

ולעומתה, טומאת אוכלים, אין האוכל נטמא אלא אם "הוכשר" קודם לכן לקבלת הטומאה, על ידי מתן מים או משקים עליו.

וכך נאמר בתורה [שם לו לח], בשני הפסוקים העוסקים בטומאת אוכלים:

"וכי יפול מנבלתם [של השרצים הטמאים] על כל זרע זרוע אשר יזרע – טהור הוא.

וכי יותן מים על זרע, ונפל מנבלתם עליו – טמא הוא לכם".

ה"זרע" האמור כאן, הוא שם כולל לכל דבר מאכל. ומלמד הכתוב, שכל דבר העומד לאכילה, אינו מקבל טומאה אלא כאשר "הוכשר" תחילה לקבלת הטומאה, על ידי נתינת מים [או משקים] עליו.

ג. בפרק זה יבוארו שני מושגים בהלכות טומאה, הנקראים **"יד"** ו**"שומר"**.

את המושג **"יד"** מצינו הן לגבי טומאת נבלה והן לגבי טומאת אוכלים, אך את המושג **"שומר"** מצינו רק לגבי טומאת אוכלים, ולא לגבי טומאת נבלה.

"יד האוכל" הוא דבר המחובר לאוכל, אך אינו האוכל בעצמו, אלא יש בו צורך בשביל האוכל, כגון, שבאמצעותו אוחזים את האוכל.